

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та маркетингу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Олександр ОПАЛОВ

" 31 " серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ"

Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
Освітній ступінь	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Компонент освітньої програми	обов'язкова
Цикл підготовки	професійний
Мова викладання	українська

Розробник: доцент кафедри менеджменту та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент Світлана ЛАВРИНЕНКО

УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри менеджменту та маркетингу

 Людмила ТАРАСОВИЧ
протокол № 2 від 29.08. 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми "Туризм"

 Наталія ВАЛІНКЕВИЧ
«29» серпня 2023 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією факультету

Протокол № 1 від " 30 " 08 2023р.

Голова НМК факультету Оксана ПРОКОПЧУК

1. Мета навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у майбутніх фахівців сучасного креативного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь та навичок щодо аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття ефективних управлінських рішень. Ознайомлення з даним курсом надає можливість оволодіння новітніми теоретичними знаннями з питань управління туристичними організаціями та набуття практичних вмінь і навичок для побудови системи менеджменту таких організацій, які б забезпечили їх ефективне функціонування у конкурентному та мінливому середовищі діяльності.

Цілі дисципліни студент повинен визначати сутність основних понять і категорій менеджменту та управління; принципи та функції менеджменту; суть організації та взаємозв'язку їх внутрішніх елементів та зовнішнього середовища; систему методів управління в туристичній галузі; основи планування, здійснення мотивування та контролювання; прийняття рішень у менеджменті туризму; керівництво та лідерство, стилі управління, теорія конфліктів.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:	
Індивідуальне завдання непередбачене		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		2-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних - 3	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		22 год.	2 год.
		Практичні	
		26 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		72 год.	116 год.
Індивідуальні завдання:			
-	-		
Вид контролю:			
Екзамен			

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Менеджмент туризму» значно підвищиться, якщо студент попередньо **знає** основні аспекти дисциплін таких, як філософія, економічна теорія, психологія.

студент повинен **вміти**:

- працювати з науковою-методичною літературою;
- використовувати основні прийоми роботи на персональному комп'ютері;
- працювати з програмами Microsoft Word та Microsoft Excel;
- виконувати пошук даних у мережі Інтернет.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

PH 03	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ
PH 7	Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт
PH 10	Розуміння принципів і процесів щодо організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)
PH 12	Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг
PH 16	Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із компетентностями

Компетентності	Програмні результати навчання		
	PH03	PH10	PH12
ЗК09	+		+
ЗК13	+	+	+
ЗК14	+	+	+
СК 10	+	+	+
СК13	+		+

ЗК 09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно.

СК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

СК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, вміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю/год	Кількість год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,1	22	2,2
Практичні заняття	1,3	26	33,8
Самостійна робота	0,2	72	14,4
Модульна контрольна робота*	2,4	4	9,6
Індивідуальні завдання	-	-	-
Разом:		-	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
РН03	Т 1, 2,3, 5-8, Пр 2, 3-6,8, 9,1 0СР	4	10
РН 07	Т 4,5,6 , ПР 4-6; СР	4	8
РН10	Т 3, 5, 7; Пр 1-7,8,9; СР	4	8
РН12	Т 5,6; Пр 5-7, 8, 9, 10 СР	4	8
РН10	Т 1,2,3,4,6,7,8; СР	4	6
РН 16	Т 6,7; ПР 8,9: СР	4	8
МК 1, МК 2		12	12
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, курсового проекту/роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену . Екзаменаційні завдання охоплюють програму навчальної дисципліни. Метою екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Екзаменаційні питання мають теоретичне та практичне спрямування, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Студент не може бути допущений до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює 60.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на тестові питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується, як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Менеджмент туристичної діяльності. Функціональна спрямованість менеджменту туризму

Т 1. Туристична організація як об'єкт управління. Принципи і методи управління.

Т 2. Організаційні структури управління в туристичній діяльності. Суб'єкти та об'єкти управління в туризмі

Т 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Т 4. Функціональна спрямованість менеджменту туризму

Модуль 2. Прийняття управлінських рішень. Комунікації в менеджменті туризму.

Т 5. Прийняття рішень в менеджменті туризму

Т 6. Управління комунікаційними процесами в менеджменті туризму.

Т 7. Керівництво та лідерство в менеджменті.

Т 8. Ефективність управління в туристичних організаціях.

9. Теми лекцій

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Менеджмент туристичної діяльності. Функціональна спрямованість менеджменту туризму				
1.	1.	Туристична організація як об'єкт управління. Принципи і методи управління.	2	0,2
2.	2.	Організаційні структури управління в туристичній діяльності. Суб'єкти та об'єкти управління в туризмі	4	0,3
3.	3.	Закони, закономірності та принципи менеджменту	2	0,2
4.	4.	Функціональна спрямованість менеджменту туризму	2	0,2
Всього			10	0,9
Модуль 2. Прийняття управлінських рішень. Комунікації в менеджменті туризму.				
5.	5.	Прийняття рішень в менеджменті туризму	2	0,3
6.	6.	Управління комунікаційними процесами в менеджменті туризму	4	0,3
7.	7.	Керівництво та лідерство в менеджменті	2	0,2
8.	8.	Ефективність управління в туристичних організаціях	4	0,3
Всього			12	1,1
Разом			22	2

10. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Менеджмент туристичної діяльності. Функціональна спрямованість менеджменту туризму				
1.	1.	Управління туристичними організаціями. принципи і методи.	2	0,2
2	2.	Структури управління в туристичній діяльності. Суб'єкти та об'єкти управління в туризмі	2	0,2
3	3.	Закони, закономірності та принципи менеджменту	2	0,2
4	4.	Основні функції менеджменту туризму	2	0,2
5	5.	Планування та організація, як функції менеджменту	4	0,2
6	6.	Мотивація та контроль, як функції менеджменту	2	0,2
Всього			14	1,2
Модуль 2. Прийняття управлінських рішень. Комунікації в менеджменті туризму.				
1.	7.	Управлінські рішення в менеджменті туризму	4	0,2
2.	8.	Управління комунікаціями в менеджменті туризму.	4	0,2
3.	9.	Керівництво та лідерство в менеджменті.	2	0,2
4.	10.	Ефективність управління в туристичних організаціях.	2	0,2
Всього			12	0,8
Разом			26	2

11. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1. Менеджмент туристичної діяльності. Функціональна спрямованість менеджменту туризму				
1.	1.	Туристична організація як об'єкт управління. Принципи і методи управління	8	14
2.	2.	Організаційні структури управління в туристичній діяльності. Суб'єкти та об'єкти управління в туризмі	10	14
3.	3.	Закони, закономірності та принципи менеджменту	8	12
4.	4.	Функціональна спрямованість менеджменту туризму	10	18
Всього			36	58
Модуль 2. Прийняття управлінських рішень. Комунікації в менеджменті туризму.				
5.	5.	Прийняття рішень в менеджменті туризму	10	14
6.	6.	Управління комунікаційними процесами в менеджменті туризму	8	18
7.	7.	Керівництво та лідерство в менеджменті	10	12
8.	8.	Ефективність управління в туристичних організаціях	8	14
Всього			36	58
Разом			72	116

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді тестування на практичних заняттях і за виконану роботу

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами, і передбачають використання презентацій. Практичні роботи проводяться у аудиторіях факультету економіки та менеджменту, з використанням наочного роздаткового матеріалу та мультимедійного забезпечення.

13. Рекомендовані джерела інформації

Законодавство

1. Конституція України. 1996, № 30, ст. 141. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.#Text)
2. Закон України “ Про внесення змін до “ Закону України про туризм ”, із змінами, внесеними згідно із Законом N 222-VIII (222-19) від 02.03.2015, ВВР, 2015, N 23, ст.158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-15#Text>

Основна:

1. Андренко І. Б. Менеджмент туризму: навч. посіб. Харків : ХНУМГ, 2014. 402 с.
2. Афонченкова Т. М., Менеджмент і маркетинг туризму: навч. посіб. Київ, 2016 364 с.
3. Білоусов О. М. Менеджмент туристичної галузі: підруч. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 580 с.
4. Брич В. Я. Організація туризму: підруч. Тернопіль: ТНЕУ, 2017 448 с.
5. Довгань Л.Є., Малик І.П, Менеджмент організації. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
6. Друкер П., Макьярелло Дж. Менеджмент: Пер. С англ. М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2011. 704 с.
7. Кіптенко Н.І. Менеджмент туризму: навчальний посібник. К.: «Академвидав.», 2012. 416 с.
8. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями: підруч. Вінниця: «ПП» ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с
9. Кудла Н.Є. Менеджмент туристичного підприємства: підруч. К.: «Знання», 2012. 343 с.
10. Левицька І. В. Менеджмент підприємств за кризових умов: навч. посіб. Київ: «НОВИЙ СВІТ–2000», 2020. 176 с.
11. Мандюк Н. Л. Менеджмент у туризмі: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 198 с.
12. Руденко В. П. Менеджмент туристичної індустрії: підручник у 3-х част. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2019. 504 с.
13. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 560 с.
14. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: підручник Вид. 2-ге. К.: «Академвидав.», 2017. 472 с.
15. Федулова Л. І. Менеджмент організацій: підруч. К.: «Либідь», 2014. 448 с.
16. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: «Кондор», 2018. 434 с.
17. Management. Cases. Менеджмент. Ситуаційні вправи. Swiss nat. science foundation [etc.]; [sci. ed.: Tetiana L. Mostenska, Oleksandra Ralko]. Kyiv: National univ. of food technologies, 2015. 130 p.
18. Kniazevych A., Olikhovskiy V., Olikhovska M. Clustering of the economy as a means of developing an innovation infrastructure. Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 7. No. 3 June.

2021. P. 134-139.

19. Blancero D., Boroski J., Dyer L. Kiev competencies for a transformed human resource organization: Results of a field study. Human resource management. N. Y., 2000. Vol. 35. № 3. P. 383–403.

20. Gomez-Mejia, Luis R.; David B. Balkin; Robert L. Cardy (2008). Management: People, Performance, Change (3 ed.). New York: McGraw-Hill. p. 20. 17. Jean-Louis Peaucelle (2015). Henri Fayol, the Manager. Routledge. pp. 55.

Додаткова:

1. Бурик А. Ф. Планування діяльності підприємства: навч. посібник Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 260 с.

2. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: Навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2007. 224 с.

3. Мальська М. П. Основи маркетингу у туризмі: підруч. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 336 с.

4. Барібіна Я. О. Формування навичок цифрової комунікації для фахівців туристичної екосистеми в умовах діджиталізації. *Ефективна економіка*, 2020. № 5.

5. Мошек Г. Є., Ковальчук М. М., Поканевич Ю. В. Менеджмент: навч. посіб. Київ, 2015. 550с.

Інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки ПНУ, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/> та інших бібліотек (на розсуд викладача).

Онлайн-бібліотеки

1. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>. Рецензований науковий журнал «Менеджмент» з відкритим доступом URL: <http://management.knutd.edu.ua/bazi-danix>

2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.

3. Онлайн-курс з економіки (“Gestión Empresarial Exitosa para Pymes” (“Успішне управління бізнесом для малого та середнього бізнесу”)) на платформі Coursera URL: <https://www.coursera.org/programs/krivoriz-kiidierzhavni-piedaghoghichnii->

4. Онлайн-курс “Менеджмент. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NGU+MANAGEMENT101+2018_T1

Інституційний репозитарій ПНУ (наукові статті, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти).